

(Trích d n trong tác ph m Tìm Hi u Cu c Đ i c a Nguy n-Phú-Th)

M ng Đông đ t khách nh Xuân sang,

Kính chúc m i nhà đ c bình an,

N n c tình nhà nhân T t, Đem i an c cho dân gian.

Tôi nh ph n đông gia đình Vi t Nam đ u s ng b ng ngh nông, nh t là mi n Tây Nam Ph n Vi t Nam, cho nên sau v lúa chánh xong vào kho ng gi a tháng 11 âm ịch ho c tr ịch là r m tháng ch p, k đ n lo tr ng hoa màu ph nh : Khoai, b p, đ u.v.v. cho nên trong dân gian có câu :

Tháng ch p là tháng tr ng khoai, Tháng giêng tr ng đ u,

Tháng hai tr ng cà,

Tháng ba cày v ru ng ra, Tháng ịch làm m , m a sa đ y đ ng...

Qu đúng v y, quý bà con nhà nông chúng ta ngày x a, làm vi c tùy theo t ng mùa, t ng ti t, cho nên th ịch phân chia m t năm có b n mùa r t gi n đ chia đ u nhau, m i mùa có 3 tháng tính theo âm ịch nh sau :

- Mùa Xuân b t đ u mừng m t T t tháng giêng cho đ n cu i tháng ba.

- Mùa H t đ u tháng ịch cho đ n cu i tháng sáu.

- Mùa Thu t đ u tháng b y cho đ n cu i tháng chín.

- Mùa Đông t đ u tháng m i cho đ n cu i tháng ch p.

Trong khi đó, đ t n c chúng ta th i ti t mi n Nam không rõ ràng nh mi n B c, m c dù v y, cũng tính t ng mùa theo năm đ ng ch nh sau :

Mùa Xuân b t đ u p Xuân là ngày 5 tháng 2 đ n ngày 6 tháng 5, gi a mùa Xuân có **ngày 21 tháng 3 thì đêm và ngày b ng nhau. Đó là ngày Xuân phân.**

Mùa H b t đ u p p H là ngày 6 tháng 5 đ n ngày 8 tháng 8, gi a mùa H có **ngày 22 tháng 6 là ngày dài nh t trong năm. Đó là ngày H Chí.**

Mùa Thu bắt đ u p Thu là ngày 8 tháng 8 đ n ngày 8 tháng 11, gi a mùa Thu có **ngày 23 tháng 9 thì đêm và ngày b ng nhau. Đó là ngày Thu Phân.**

Đ i v i mùa Thu, các n c Âu Châu nh ng chi c lá th ng đ i màu vàng, r i t t r i ng trông r t đ p, tuy nhiên, n u chúng ta có đ p đ n n c Gia Nã Đ i (Canada) vào mùa này, thì s th y cái màu đ th m c a lá toàn thân cây, t o thành m t vùng tuy t đ p h n h n Âu Châu.

Mùa Đông b t đ u p Đông là ngày 8 tháng 11 đ n ngày 5 tháng 2, gi a mùa Đông có **ngày 22 tháng 12 là ngày ng n nh t trong năm. Đó là ngày Đông Chí.**

n c Pháp, m t năm cũng có b n mùa nh n c Vi t Nam chúng ta, đ c phân chia trong năm 2009 nh sau :

- Mùa Đông b t đ u ngày ch nh t 21-12 -2008 đ n 19-03-2009

- Mùa Xuân bắt đầu từ ngày tháng 20-03 đến 20-06-2009

- Mùa Hè bắt đầu từ ngày chạp nhứt 21-06 đến 22-09-2009

- Mùa Thu bắt đầu từ ngày tháng ba 23-09 đến 21-12-2009

Trước kia, Phong Thổ có Lữ Tố Tố Nguyễn Đán, chúng ta biết chắc Tố Tố là do chổ Tố Tố mà ra, tức thời tiết, còn Nguyễn Đán tức là bắt đầu năm mới. Hàng năm, có 4 mùa luân chuyển trong năm, hè thì Xuân đến hè rồi Thu và sang Đông, cho nên cứ hết mùa Đông thì bắt đầu đón mùa Xuân năm mới và có một con vịt trong Tháng Nhứt Đưa cơm tình khác nơi tiếp, ví như sau năm Mậu Tý chớm dốt, thì năm Kỷ Sửu bắt đầu 24 giờ đêm giao thừa chạp nhứt, 25-01-2009 rằm ngày mừng Tết Tết, nhậm ngày tháng hai, 26-01-2009, đến cơm tình đến 24 giờ đêm thày 13-02-2010 chớm dốt, thì đến năm Canh Dần đến c bàn giao.

Khi nói đến Tết, thày ng quý bà con đến ng hày ng mình lo t sau v lúa mùa, tức kho ng gi a tháng chạp, bắt đầu lo xay lúa, xay nếp để chu n b tráng bánh, bánh

tráng thì tráng ban ngày, nào bánh tráng tr ng hay ng t

có r c mè để n ng hay ăn s ng, bánh tráng m ng để gói ch giò, làm bánh cuốn... bánh tráng làm b ng b t g o, thông th ng vào kho ng mừng m i, m i m t tháng ch p thì b t đ u làm. Còn ban đêm, thì qu t bánh ph ng liên h i, t o âm thanh vui nh n, vì nhà này làm d n công nhà kia, bánh ph ng làm b ng nếp. Ngoài ra, các bà n i tr cũng b t đ u ch n ngày để làm d a c i, d a ki u, cà r t, c c i... để cho k p chua ăn Tết, cũng nh còn ph i mua s m qu n áo m i cho c nhà t m y tháng tr c. Nhà nào có tr ng nh ng cây mai tr c nhà, cũng chu n b l t lá mai t hôm r m tháng ch p, để nó n đúng vào d p Tết, gia đình tôi, Ông Bà n i và song thân tôi có tr ng nh ng lo i hu nh mai 5 cánh, b ch mai r i t quý... cho nên vào d p Tết chúng nó đua nhau n r , các màu vàng, để tr ng r t đ p m t.

Chi u 23 tháng ch p âm ch h ng năm, m i nhà th ng t ch c ti n đ a ông bà Táo v ch u tr i, đ t u trình m i vi c đ i tr n gian cũng nh vi c trong nhà, ông bà Táo cũng đ c ch nhà mua s m qu n áo m i, v i con cá chép s ng (thông th ng mua nh ng lo i cá làm b ng gi y do ng i Hoa làm bán, không bi t phong t c này đã có t bao gi . N u quý bà con đ ng h ng mu n tìm hi u thêm Táo Công M t Bà Hai Ông, xin đ c quy n H t trang 404 đ n 405

trong tác ph m T Vi & Đ a Lý Th c Hành c a Nguy n Phú Th).

Kho ng các ngày 24, 25, 26 T t, th ng các đàn ông con trai làm vi c lu bù, nào s n ph t nhà c a, hàng rào, c a ngô, đánh bóng nh ng b l h ng b ng đ ng, đ n đ p trang hoàng t th ... T t c ph i làm th t m i đ đón m ng Xuân T t đ n, nhà nào có đ t ru ng, thì lo tát đ i b t cá ần T t. H ng năm, ông bà n i và ba má tôi sau khi ch n m t c p cá lóc bi t nói (l n nh t) đ cúng đ t đ i vào chi u 30 T t, đ c bi t đ i h ng năm, c p cá lóc này ch đánh v y cho th t s ch, mà không ch t k và đuôi đ n u cháo cúng. Riêng các đàn bà, con gái thì tr tài làm bánh m t đ lo i nh : Bánh ch ng, bánh tét, bánh ít, bánh k p, báng gan, bánh bông lan, bánh in... M t thì cũng có đ lo i m t nh : Khóm, h t Sen, Me, Mãng c u... th t đ màu đ p m t. Đ c bi t các ông bà c già th ng đ r o ch bông đ mua nào là : V n Th , Mai, Cúc, Th c D c, Hu , m t vài ch u Th y Tiên, cành Đào... đ đem v t a, g t xén đ tr ng cho k p n hoa đúng vào mùng m t T t. Ngoài ra, còn đ n m y ch ông th y đ , đ ch n l a mua nh ng đôi li n nào ng ý đem v dán tr c nhà ho c hai bên bàn th hay bàn thông thiên tr c sân nhà ho c là n i đ n mi u cũng đ c trang hoàng m t cách trang tr ng, b i các câu li n đ n c ví nh sau :

- Ph c d đông hai

- T h i giai huynh đ

- Xuân đ i hoan

- Phúc th khang ninh

- Công thành danh to i.

M NG XUÂN Nh T t Quê Nhà

Tác Giả: Hàn Lâm Nguy n Phú Th
Chúa Nhật, 18 Tháng 1 Năm 2009 03:26

Th t m d a hành câu đ i đ

Nêu cao pháo n bánh ch ng xanh...

ho c là :

Tân niên h nh phúc bình an t n,

Xuân nh t vinh hoa phú quý lai.

(Năm m i h nh phúc bình an đ n,

Ngày Xuân vinh hoa phú quý v)

Đ a sanh tài th nghi p quang qui,

M NG XUÂN Nh T t Quê Nhà

Tác Giả: Hàn Lâm Nguy n Phú Th
Chúa Nhật, 18 Tháng 1 Năm 2009 03:26

Thiên th phúc gia thanh hi n thái.

(Đ t sanh tài ngh p đ i sáng ng,

Tr i ban phúc nhà t ng t t i.)

Thiên t ng t niên t ng th ,

Xuân m c ng khôn phúc m đ ng.

(Tr i thêm năm tháng tu i thêm th ,

Xuân kh p đ t tr i phúc kh p nhà.)

Môn đa khách đ thiên tài đ ,

M NG XUÂN Nh T t Quê Nhà

Tác Giả: Hàn Lâm Nguy n Phú Th
Chúa Nhật, 18 Tháng 1 Năm 2009 03:26

Gia h u nhân lai v n v t lai.

(C a nh u khách đ n nh u t n đ n,

Nhà có ng i vào m v t vào.)

S n th y thanh cao xuân b t n,

Th n tiên c thú c nh tr ng sanh.

(Phong c nh thanh cao xuân mãi mãi,

Th n tiên vui thú c nh đ i đ i.)

M NG XUÂN Nh T t Quê Nhà

Tác Giả: Hàn Lâm Nguy n Phú Th

Chúa Nhật, 18 Tháng 1 Năm 2009 03:26

Khi vi t đ n đây, tôi i nh nhà th Vũ Đình Liên th i xa x a mi n B c Vi t Nam, đã làm bài th nh sau :

M i năm hoa Đào n ,

L i th y ông đ già,

Bày m c tàu gi y đ ,

Bên ph đông ng i qua... v.v

Ngoài ra, các ông bà c già còn mua thêm ch li n nh : Ph c, L c, Th ... đ v dán vào các trái D a H u, B i, D a... Vi t đ n đây, tôi nh ỉ i ng i Hoa cũng có phong t c nh th , nh ng i dán ng c ch Ph c, có ý nghĩa là Ph c Đáo (N u quý bà con đ ng h ng mu n tìm hi u thêm Ph c Đáo = Ph c Đ n, xin đ c quy n H t trang 410 đ n 412 trong tác ph m T Vi & Đ a Lý Th c Hành c a Nguy n Phú Th).

K đ n, sang hàng Trà, đ ỉ a mua các lo i trà ngon có danh ti ng nh : Trà Sen, Trà Cúc, Trà Lại... đ tr c cúng ông bà, m ng giao th a, sau bi u b n bè ho c m i khách th ng xuân.

Sau khi chu n b xong trong nhà, đã có đ y đ các th trái cây nh : D a H u, Vú S a, M ng C u, Đu Đ , D a Xiêm, Xoài, Cam, Quýt, B i, Khóm, Chùm Sung...thì các bà n i tr b t đ u chu n b gói bánh Ch ng, bánh Tét, bánh Ít...

Theo phong t c T t, nhà nào không có n i th t kho v i : tr ng V t, cá Lóc và n c D a t i, k đ n bánh Ch ng, bánh Tét, bánh Ít, cây Nêu tr c nhà (ngõ), các đôi Li n vi t b ng m c tàu trên gi y đ (h ng đi u), m y phong Pháo đ chu n b đ t đón giao th a và ch Lân đ n múa tr c nhà, thì xem nh nhà đó không có ả T t, cho nên vi c gói bánh Ch ng, bánh Tét, bánh Ít

MẪU NG XUÂN NHỜ TẾT QUÊ NHÀ

Tác Giả: Hàn Lâm Nguyễn Phú Thọ
Chúa Nhật, 18 Tháng 1 Năm 2009 03:26

là món ăn chánh cß truyßn phong tßc Vißt nam, các loßi bánh này đßc gói bßng Vßng cho bánh Chßng và bßng lá Chußi

Hßt cho bánh Tết hay bánh Ít.

(Nhân nhßc đßn bánh Ít có dßng hình tháp, tôi nhß Vißt Nam mình có các loßi bánh Ít, xin kßnhß sau :

- Bánh ít nhßn chußi, bánh ít nhßn đßu, thßng gói trong dßp Tết hay đßm giß chßp đß cúng kißn.

- Bánh ít nßc tro (bßi vß, nßp ngßm vßi nßc tro trßc khi mßt đßm rßi mßi đßm xay thành bßt, cho nßn bánh nó trong vßt, loßi bánh này thßng thßy trong dßp lß Thanh Minh).

- Bánh ít lá tre (bßi vß, bánh ít gói bßng lá tre).

- Bánh ít lá gai ở Bình Đßnh có danh tißng, (bßi vß, phßi tìm hái lá gai đßm vß rßa sßch, phßi cho ráo rßi bß vào cßi qußt chung vßi bßt nßp cho nhuyßn đß gói bánh bßng lá Chußi, nhßn bánh mßn thì có đßu xanh, đßn, đßa... đôi khi thêm tßm xào vßi thßt hoßc bánh ngßt thì có đßu xanh, đßn, đßa và đßng tùy đßa phßng).

Vß thß, trong dân gian có câu :

Mußn ăn bánh ít lá gai,

Lßy chßng Bình Đßnh sß dài đßng đi.

Ngoài các loßi bánh ít phßi gói bßng lá Chußi hay lá Tre, còn thßy bánh không có gói bßng lá,

mà đ tr n, cho nên có tên là bánh ít tr n).

Bánh Ch ng và bánh Tét nh n (nhân) m n, thì đ c làm b ng th t heo ba r i (ba ch), đ u xanh bóc v , bao b i l p n p ngoài, còn bánh Tét nh n ng t, th ng làm b ng đ u xanh bóc v tr n v i đ ng th , ngoài ra còn có bánh Tét nh n chu i xiêm n a, m t đ c đ m đáng l u ý, n u chúng ta gói bánh Tét làm b ng n p s ng, khi c t bánh không đ c c t ch t, vì đ n p s ng nó n ra là v a, trái l i n u c t ch t nh gói bánh Tét làm b ng n p chín thì nó s b nín làm cho bánh Tét b s ng. Khi bánh chín quy n l n mùi lá th t quy n r . Mi ng bánh ngon nh t là mi ng bánh ăn ngay khi v a n u chín. Tùy gia đình, th ng n u bánh vào đêm 27 ho c 29 T t, canh n u su t đêm đ n sáng m i chín, th i gian ph i m t kho ng trên 5 gi đ ng h . Bánh chín v t ra cho ráo n c, r i m i v i vàng đem bi u cho bà con, h hàng thân t c trong gia đình, trong khi bánh còn nóng h i. (N u quý bà con đ ng h ng mu n tìm hi u thêm S Tích Bánh Dày & Bánh Ch ng, xin đ c quy n H t trang 416 đ n 418 trong tác ph m T Vi & Đ a Lý Th c Hành c a Nguy n Phú Th).

Vi c chu n b m ng Xuân đón T t h ng năm, m i nhà, không nh ng lo đ n đ p, s n ph t trong nhà ngoài c a, mà còn ph i lo m m ông bà t tiên cho th t đ p, th t m i, thông th ng làm c và s n n c vôi các ngôi m , đ trong đ p T t cúng ki n và r c ông bà v cùng ăn T t.

V l r c ông bà, cúng th n đ t đ ai, thì tùy theo n i r c ông bà s m là chi u ngày 28 thay vì chi u ngày 30 T t, ph n đông nh ng gia đình theo đ o Ph t Giáo Hòa H o vùng đ ng b ng châu th sông H u Giang nh : Ômôn, Cao My, Ba Rích... (C n Th) Th t N t (Long Xuyên), Hòa H o (Châu Đ c), Cái V n (Vĩnh Long)... th ng làm l r c ông bà chi u 27 hay 28 T t (tùy theo tháng thi u hay đ) và đ n mừng 1 T t cúng chay và đ n mừng 2 cúng m n l i. B a c m cúng r c ông bà là m t trong nh ng b a c m cu i năm ăn ngon nh t c a m i gia đình sau nh ng ngày chu n b T t m t nh c. Trên bàn th ông bà, đ c đ t chánh gi a nhà, thông th ng có b l h ng b ng đ ng đ c lau chùi sáng choang, hai bên có chân đèn đ c m c p đèn c y s 1 màu đ , m t c p đ a h u h ng nh t và kèm theo đ lo i trái cây, bánh m t, hoa qu nh : M ng C u, Chùm Sung, Đ a t i, Đu Đ , trái Xoài... n u thi u m t trong mâm ngũ qu , thì có th thay th b ng trái Th m (Khóm) hay m t n i Chu i Cau. Nh ng ít khi nào tìm không đ ngũ qu này t ng tr ng : C u Sung V a (Đ a) Đ Xài (Xoài). Ngoài ra, m t bàn th cũng đ c thi t l p l thiên đ t c nh bàn thông thiên và cây tre làm cây nêu đ ng s n tr c c a nhà, trên bàn th này cũng chu n b nhang đèn hoa qu , m t quay v h ng chánh Nam, đ phù h p v i phong t c x a là : "Thánh Nhân Nam Đ n Nhi Thính Thiên H " đ đón giao th a.

Riêng bàn thông thiên th ng đ t chính gi a tr c sân nhà, n u ai có đ p đ n mi n Tây Nam ph n Vi t Nam s th y, cái bàn th l thiên này thành l p trên tr c t cao, ngay v a t m m t,

th ng có đ t bình bông, chung n c, l c m nhang và chân đèn c y đ h ng ngày cúng ki n t t c các v Ph t, Pháp, Tăng c i m i ph ng th gi i và t t c ch v hi n đang h nh s t i c i ta bà và tây ph ng n a, cho nên ch thông thiên m i ng i s nghĩ ngay là th u tr i. B i vì, nh ng gia đình có bàn thông thiên, th ng theo đ o Ph t Giáo Hoà H o hay đ o th ông bà, h ng ngày sáng chi u sau khi đ t nhang ni m Ph t trên bàn th Ph t hay ông bà t tiên trong nhà xong, thì m i quay m t đ đi th ng đ n bàn thông thiên đ kh n nguy n v i câu ni m nh sau : " Nam Mô B n S Thích Ca Mâu Ni Ph t, Nam Mô Ph t T , Nam Mô Th p Ph ng Ph t, Nam Mô Th p Ph ng Pháp, Nam Mô Th p Ph ng Tăng, Ph t Th y, Quan Th ng Đ ng Đ i Th n, Trăm Quan C u Th n, Ch V S n Th n, Ch V Năm Non B y Núi... c m ng ch ng minh nay con nguy n c i h i ăn năn, làm lành lánh d , qui y theo m y Ngài, tu hi n theo Ph t Đ o." (tuy nhiên có nhi u ng i thêm b t câu ni m này tùy theo căn duyên hay s c kh e), r i m i l y 4 l y.

Riêng các tr con là sung s ng nh t, kho ng g n x chi u 30 T t, thì đ c t m r a s ch s đ thay qu n áo m i, xúng xính còn th m mùi v i, còn ng i l n thì ph i lo đ th k c m y bao g o, lu n c, hũ mu i cũng ph i châm cho đ y, còn m y ông bà nghi n tr u cau, thu c hút cũng ph i đi mua cho đ , vì ba ngày T t ít có ti m nào m c a bán.

Sau khi làm l đón r c ông bà và ăn u ng xong, các tr con th ng đi xem múa Lân ho c đi t ng đoàn t nhà này qua nhà khác vui ch i và khoe qu n áo m i, đ ch gi đón giao th a. Còn ng i l n, nh t là quý bà n i tr , ph i lo n u n i chè, n i n c, hoa qu , c t bánh Ch ng, bánh Tét... đ chu n b đón giao th a đúng 12 gi đêm 30 ho c 29 (n u tháng thi u) r ng mừng 1 T t. Boong boong... còn hai phút, r i còn m t phút, gi giao th a đ n, thì đài phát thanh (radio), đài truy n hình, Chùa, Đình... thi nhau đánh h i tr ng hay chuông, đ báo hi u gi t ng c u nghinh tân đ ti n đ a năm cũ r c năm m i vào. Th t l l ùng thay ! T t c c nh v t tr nên nghiêm trang, r t là thiêng liêng, nhà nhà đ u cúng l gia tiên giao th a, treo bùa nêu lên đ t cây tre, r i đ t pháo. Ti ng pháo dĩ ùng vang r n kh p m i n i, có ng i đ t c phong ho c l t tr c nhà hay k c n bàn thông thiên ho c xung quanh nhà đ đ i tr nh ng cái xui x o năm cũ và đón m ng năm m i, v i c m hy v ng b c sang năm m i s làm ăn phát đ t h n, may m n h n và nhi u t t đ p h n năm cũ. Sau khi nhang tàn, thì h mâm c xu ng đ c nhà cùng quây qu n ăn chè, bánh m t, hoa qu ... cùng m ng b c sang năm m i. Vì th , trong dân gian m i có câu :

Cu kêu ba (1) ti ng Cu kêu,

Trông mau đ n T t đ ng nêu ăn chè.

(1) Nhân vì t ti ng Chim Cu kêu, tôi xin đ c trình bài thêm v loài chim Cu và t i sao Ông Bà mình không dùng loài chim khác? B i vì, loài chim Cu (La tourterelle) là loài lông vũ, có r t nhi u th , nh ng th ng th y là th nh con, gáy không n, th ng g i là Cu Đ t, Cu Ngói (tù y theo màu s c c a nó). Còn m t th chim Cu khác, lông c có h t c m r t đ p và gáy ti ng n, thì g i là Cu C m (La tourterelle à collier). Ngoài ra, còn có th chim Cu có màu xanh c g i là Cu Xanh. Ng i ta nuôi chim Cu đ làm m i đ s p b y chim Cu khác t c gác cu, cho nên trong ca dao có câu :

đ i có b n cái ngu,

Làm mai, lãnh n , gác cu, c m ch u.

Thông th ng con chim Cu nó gáy Cu Cu, n u có nh ng th chim Cu quý, thì nó gáy đ c ba ti ng tr nên R c Cu Cu. Đ i v i nh ng con con chim Cu gáy đ c nh v y, ng i ch nuôi th ng hành di n mà khoe v i xóm làng là : Chim nhà tôi nó gáy có h u ghê.

Đ m đ c bi t c a Chim Cu th ng hay gáy vào mùa Xuân, cho nên g n T t m i nghe Cu kêu...

Trong kho tàng ca dao, t c ng có câu :

C ng nh c ng Cu Cu.

Ch Cu Cu này đ ch chim Cu, vì ca dao cũng có câu

Cu Cu ăn đ u, ăn mè,

B Câu ăn lúa, Chích Choè ăn khoai...

(N u quý bà con đ ng h ng mu n tìm hi u thêm xin đ c quy n H t trang 428 đ n 431 tro ng tác ph m T Vi & Đ a Lý Th c Hành c a Nguy n Phú Th).

Th nên, phong t c T t Vi t Nam h ng năm, th ng m i nhà n u m t n i chè đ u xanh đ cúng giao th a và đ ng nêu. Ngoài ra, còn c t (b) đ a h u đ u năm m a, n u trái đ a h u th t đ , l i ng t đòn, thì nhà đó tin r ng năm m i s có th i v n t t cho gia đình su t năm, còn trái l i đ a h u không đ , không ngon ng t thì xem nh năm m i không đ c t và b x u c năm. Đó là s đ đoan c a phong t c Vi t Nam xa x a. N u quý bà con đ ng h ng mu n tìm hi u thêm t i sao ông bà mình dùng ti ng gáy c a con chim Cu mà không dùng con v t khác? Và t i sao có trái Đ a H u ? (xin quý bà con đ ng h ng đ c quy n H t trang 428 đ n 435

trong

tác ph m

T Vi & Đ a Lý Th c Hành

c a Nguy n Phú Th).

Còn tr con sau khi đ t pháo và ăn u ng no nê thì đi ng , ch còn ng i l n tu i ng i nhâm nhi bên tách trà xanh đ th ng th c cái yên l ng, cái linh thiêng huy n đi u c a đêm tr t ch v i mùi tr m h ng quy n l n mùi pháo, r i t ng nh nh ng ng i thân đã khu t

hay nh c nh đ n m t vài đ a con, đ a cháu trong gia đình vì đi làm ăn xa hay vì công vi c không th v chung vui m ng xuân đón T t bên t m gia đình.

Có nhi u ng i hay gia đình, sau khi cúng giao th a xong vì tin t ng vào s tu i đ ch n gi xu t hành đ u năm cho h p và làm ăn phát tài năm m i, r i còn ch n h ng đi n i nào tr c, đ cúng chùa, cúng đình...ho c đi hái l c hay xin xâm đ u năm, đ cho bi t th i v n trong năm đó. Vi c hái l c th ng ch n m t cành cây xanh t i t t, có nhi u m m non, t ng tr ng cho năm m i đ c tài l c sung túc.

Sáng mừng m t T t, thì thói th ng ông bà già hay ch gia đình th ng th c đ y s m đ làm l xong đ t, n u các con các cháu có th c s m h n cũng không đ c m c a nhà, mà ph i ch đ i ng i gia tr ng trong gia đình m c a, t t c con cháu trong gia đình ph i t t u tr c bàn th đ tr c làm l cúng ông bà t tiên đ u năm, sau m ng tu i ông bà, cha m . Các con cháu

đ c lì xì b ng nh ng phong bì màu đ , bên trong có ti n m i toanh, còn th m mùi gi y, theo thói th ng các con cháu làm tu i nói nh sau : Con kính xin làm tu i ông bà (hay cha m) s ng ba niên giai lão.

K t mừng m t đ n mừng ba T t, m i ng i r t kiêng c , không đ c gi n h n, g t g ng, la r y, không t o chuy n bu n phi n, vì e r ng s xui c năm, không đ c hái trái cây và cũng không đ c quét nhà đ rác đi, vì theo truy n thuy t, khi quét nhà đ rác, ti n b c s ra nh rác v y.

Trong ca dao Vi t Nam cũng có câu : "Mừng m t T t nhà, mừng hai T t th y, mừng ba T t b n" Nên tôi dù có b n r n đi thăm và chúc T t h hàng cũng nh các th y cô c a tôi vào sáng mừng hai T t, nh ng x tr a cũng ph i tr v nhà đ ông bà n i, ba má và các em đi thăm bà con ho c đi ch i xa, b i vì tôi là đ a cháu đích tôn c a ngôi nhà th ông bà n i tôi đang và sau là đ đón ti p b n bè hay đ ng nghi p, h c trò cũ thân quý c a tôi.

Đ n sáng mừng ba T t, trên bàn th lúc nào cũng đ c th p nhang, h ng khói nghi ngút, đèn sáng tr ng. Mùi trái cây, mùi h ng, mùi pháo t t c hòa l n nhau t o nên m t h ng v đ c bi t c a riêng nh ng ngày T t dân t c Vi t Nam. Nh ng cành Mai, cành Đào trên bàn th hay góc nhà cùng vài ch u V n Th , Th c D t... đang khoe s c t a ra h ng th m ngào ng t cũng góp ph n t o nên không khí T t năm x a.

T t là mùa sum h p, ngh ng i. Đ i v i bà con nông thôn, vì c ăn T t càng quan tr ng h n, vì trong năm h t làm nh ng v lúa mùa, còn ph i tr ng hoa màu ph , ví nh ph i canh tr ng đ a h u hay tr ng bông hoa ho c tr ng tr u cau... đ đón T t n a, cho nên công vi c nhà nông làm theo t ng mùa, t ng ti t, quanh năm su t tháng th t b n r n, v t v v i công vi c đ ng áng và đôi khi không đ c ngh ng i nh ng ngày cu i tu n, nh nh ng ng i làm vi c khác thành th hay công ch c ho c trong ngành giáo d c... Vì v y, trong đ p T t là c h i đ ngh ng i, b t t c m i công vi c đ m ng Xuân h ng T t, nào là ăn u ng linh đình, gi i trí, thăm vi ng... T t nông thôn vui l m, có khi kéo dài đ n n a tháng, m i ch n ngày t t đ làm l h nêu, trong khi dân thành th thì trái l i, ch ăn T t nhi u l m b y ngày, nh ng th ng là ăn T t đ n h t ngày mừng b n ho c mừng sáu là h nêu và làm l khai tr ng c a hàng buôn bán, ít ai đ u năm ch u làm l khai tr ng vào ngày mừng năm, b i vì ngày mừng năm là ngày l , nên m i ng i cho là không t t. (N u quý bà con đ ng h ng mu n tìm hi u thêm, xin đ c quy n H t trang 436 đ n 439 trong tác ph m Tìm Hi u T Vi Đ u S Và Đ a Lý c a Nguy n Phú Th).

M c đ u đã h t T t, nh ng cái âm h ng nh ng ngày T t v n kéo dài đầu đó, trên nh ng g c

M NG XUÂN Nh T t Quê Nhà

T Gi #: Hàn Lâm Nguy n Phú Th

Ch #:a Nh #:t, 18 Th #:ng 1 N #:m 2009 03:26

mai vàng r c r tr c sân nhà, nh ng xác pháo kh p m i đ ng đ t n c quê h ng, trên n c i h n h c a đám tr th và trên nh ng bàn B u, Cua,Cá, C p....

Hàn Lâm Nguy n Phú Th

M ng Xuân K S u 2009